

הִיתָה? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַזֵּהמָה
שֶׁל הָאָרֶץ וּשְׁמֶרֶיָהּ.

אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, כְּשֶׁבָרָא הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם, נָתַן זֶהָר
פָּנָיו שְׁמַאִיר בְּכָל הָעוֹלָם. פִּינּוֹן
שְׁחָטָא, מָה פְּתוּב בּוֹ? (קֹהֶלֶת ח) וְעַז
פָּנָיו יִשְׁנָא.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי עֲקִיבָא הָיוּ
הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר לוֹ רַבִּי
עֲקִיבָא, רַבִּי, אָמַר לִי, זֶה שְׁפָתוֹב
(בְּרַאשִׁית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה
אָדָם, לָמָּה לֹא נֶאֱמַר וַיְהִי כֵן מִיד,
כְּשֶׁאָר כָּל הַיָּמִים, כְּשֶׁהָיָה הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר דָּבָר, מִיָּד נֶאֱמַר
וַיְהִי כֵן, וְכֵאֵן לֹא נֶאֱמַר, אֲלֹא
לְאַחַר שְׁאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם, פְּתוּב
וַיְבָרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, הָיָה לוֹ
לוֹמַר וַיְהִי כֵן!

אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, וְכִי זֹאת
הִיתָה מַעֲשֶׂה בְּרַאשִׁית וְלֹא יוֹתֵר?
וְהָרִי פְתוּב (שם) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי
רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם, וְלֹא נֶאֱמַר וַיְהִי
כֵן, אֲלֹא וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הַרְקִיעַ.
וְכֵן (שם) יְהִי מֵאֲרֶת בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם
לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ, הָיָה לוֹ לוֹמַר
מִיָּד וַיְהִי כֵן, וְכְתוּב וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים
אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדוֹלִים?

אֲלֵא, אָמַר לָךְ, כָּל דָּבָר שֶׁלֹּא הָיָה
בָּהֶם הַכַּחַּח הָאֲצוּל מְלַמְעָלָה,
נֶאֱמַר מִיָּד וַיְהִי כֵן. שֶׁהָאָרֶץ
הוֹצִיאָה אוֹתָם בְּתַשְׁלוּם כָּל
פְּעֻלָּתָם, וְלֹא הִצְרִיכָה לְהַמְתִּין
לַכַּחַח הָעֲלִיּוֹן לְהַשְׁלִים תַּשְׁלוּם
אוֹתָהּ הַפְּעֻלָּה.

אָבֵר בְּכָל דָּבָר וְדָבָר שֶׁהוֹצִיאָה
הָאָרֶץ וְקִיּוּם תַּשְׁלוּם הַפְּעֻלָּה לֹא
הִיתָה בָּהּ, הִצְרִיכָה לְהַמְתִּין עַד
שִׁיבָא הַכַּחַח מְלַמְעָלָה, וַיַּעֲשֶׂה
הַקִּיּוּם וּשְׁלֵמוֹת הַפְּעֻלָּה.

הָרַאשׁוֹנָה שְׁנִלְקַח מִמֶּנּוּ, עַל שֶׁהָיָה רוּחַ מְזֻקָּת.
וַיִּסְגֹּר בְּשׁוּר תַּחְתָּנָה, שֶׁהָקִים אַחֲרֵת בְּמִקְוָמָה.
רַבָּא אָמַר, זֶה הִיתָה בְּשׁוּר, וְהָאַחֲרֵת לֹא הִיתָה
בְּשׁוּר, וַיֵּמָאֵי הוֹת. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, זֹה־מָא
דְּאַרְעָא וּשְׁמֶרֶיָהּ.

אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, כְּשֶׁבָרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְאָדָם, נָתַן זֶהָר פָּנָיו, שְׁמַאִיר בְּכָל
הָעוֹלָם. פִּינּוֹן שְׁחָטָא, מָה פְּתִיב בִּיה, (קֹהֶלֶת ח א)
וְעַז פָּנָיו יִשְׁנָא.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי עֲקִיבָא הָיוּ אֲזָלִי בְּאוֹרְחָא,
אָמַר לִיה רַבִּי עֲקִיבָא, ר', אֵימָא לִי, הָא
דְּכְתִיב, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם, לָמָּה לֹא
נֶאֱמַר וַיְהִי כֵן מִיד, כְּשֶׁאָר כָּל הַיָּמִים, כְּשֶׁהָיָה
אוֹמֵר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דָּבָר, מִיָּד נֶאֱמַר וַיְהִי
כֵן, וְכֵאֵן לֹא נֶאֱמַר, אֲלֹא לְאַחַר שְׁאָמַר נַעֲשֶׂה
אָדָם, פְּתִיב וַיְבָרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, הָיָה לוֹ
לוֹמַר וַיְהִי כֵן.

אָמַר לִיה, עֲקִיבָא, וְכִי זֹאת הִיתָה בְּמַעֲשֶׂה
בְּרַאשִׁית וְלֹא יוֹתֵר, וְהָא פְּתִיב וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם, וְלֹא נֶאֱמַר וַיְהִי
כֵן, אֲלֹא וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הַרְקִיעַ. וְכֵן יְהִי
מֵאֲרֶת בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ, הָיָה
לוֹ לוֹמַר מִיָּד וַיְהִי כֵן, וְכְתִיב וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת
שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדוֹלִים.

אֲלֵא אֵימָא לָךְ, כָּל דָּבָר שֶׁלֹּא הָיָה בָּהֶם הַכַּחַח
הָאֲצוּל מְלַמְעָלָה, נֶאֱמַר מִיָּד וַיְהִי כֵן.
שֶׁהָאָרֶץ הוֹצִיאָה אוֹתָם בְּתַשְׁלוּם כָּל פְּעוּלָּתָם,
וְלֹא הִצְרִיכָה לְהַמְתִּין לַכַּחַח הָעֲלִיּוֹן, לְהַשְׁלִים
תַּשְׁלוּם אוֹתָהּ הַפְּעוּלָּה.

אָבֵר בְּכָל דָּבָר וְדָבָר שֶׁהוֹצִיאָה הָאָרֶץ, וְקִיּוּם
תַּשְׁלוּם הַפְּעוּלָּה לֹא הִיתָה בָּהּ, הוֹצִרְכָה לְהַמְתִּין עַד שִׁיבָא הַכַּחַח
מְלַמְעָלָה, וַיַּעֲשֶׂה הַקִּיּוּם וּשְׁלֵמוֹת הַפְּעוּלָּה.

תַּשְׁלוּם הַפְּעוּלָּה לֹא הִיתָה בָּהּ, הוֹצִרְכָה לְהַמְתִּין עַד שִׁיבָא הַכַּחַח
מְלַמְעָלָה, וַיַּעֲשֶׂה הַקִּיּוּם וּשְׁלֵמוֹת הַפְּעוּלָּה.